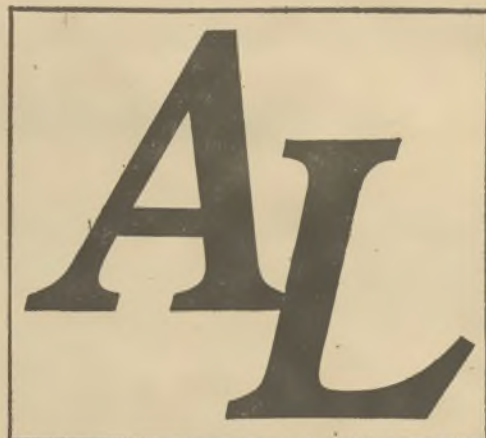

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor:
Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum
Sokol. Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa:
Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3,
8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) MONTAG, den 11. JUNI 1973 • POSTFACH 3, 8027 ZÜRICH, (SCHWEIZ) Nr. 23. • PREIS S. FR. 1.00

Moskva chtěla tajnou dohodu s USA

V Americe vyšla kniha, otiskuje ji nyní na pokračování týdeník New Yorker — ze které vychází najevo neobyčejně zajímavý, ale v podstatě možná ne příliš překvapující fakt, z něhož vyplývá, jak velké obavy má Sovětský svaz z Číny. Pravíme fakt, nikoli tvrzení nebo dohady, protože, jak hlásí washingtonský dopisovatel Newyorských Times B. Gwertzman, vysoký úředník americké vlády potvrdil pravdivost okolností, o kterou jde.

A to, že Sovětský svaz navrhl v roce 1970 Spojeným státům tajnou protičínskou dohodu. Dohodu, kterou nejlépe můžeme charakterizovat přímým citátem ze zmíněné knihy: "Naskytl se nám letmý, ale zarážející pohled, který ukázal, jaký strach má Moskva z Číny", praví se v knize; mimochodem, pro slovo, které překládáme jako "strach" používá autor v originálu výrazu běžného v medicíně, respektive v psychologii, totiž "phobie". Naučný slovník definuje "phobii" jako iracionální, chronický strach z určitého objektu nebo kategorie objektu.

Ale vraťme se k dohodě, kterou Moskva navrhovala Washingtonu. Citujeme dále: "V případě, že se ta nebo ona strana doví o tom", zněl návrh dohody, "že jiný stát plánuje provokativní akci, podniknou obě strany společně kroky, aby této akci zabránily, a kdyby na zabránění bylo už příliš pozdě, přistoupí společně k odvetné akci, aby viníka potrestaly. Sovětský svaz tedy v podstatě navrhoval"

FORMÁLNÍ REFERENDUM?

Řecká vojenská vláda, která po odhalení promonarchistického spiknutí prohlásila Řecko republikou (Papadoupulos se stal prozatímním prezidentem,) připravuje na příští měsíc lidové hlasování o osudu monarchie. Pozorovatelé však soudí, že obyvatelstvo nebude mít skutečnou možnost se vyjádřit.

"jakousi superaliancí proti ostatním nukleárním velmocem. Byl to návrh jasně namířený proti Číně. Existovalo však riziko, že znepokojí členy Severoatlantického paktu, mezi něž patří dvě další nukleární velmoci, Británie a Francie.

Washington bezodkladně sovětský návrh odmítl a informoval o něm ostatní vlády Severoatlantického paktu".

Kniha, ze které citujeme, má v titulu a podtitulu tato slova: "Chladné světlo — historie vyjednávání o omezení strategického zbrojení". Jejím autorem je John Neichouse, bývalý zaměstnanec zahraničně-politického výboru amerického senátu a autor několika knih o diplomacii. S obstaráváním materiálu pro knihu, ze které citujeme, mu údajně pomáhali velmi vysoce postavení činitelé. Uveřejnění prvních částí na pokračování v časopise New Yorker vzbudilo ovšem značnou pozornost.

Uveřejnění sovětského návrhu musí být Moskvě velmi nepříjemné, protože soustavně popírala a popírá tvrzení Peking, že "kuje velmocenské pikle s Washingtonem proti Čínské lidové republice".

Návrh předložil americkému hlavnímu vyjednavateli na vídeňských poradách o omezení strategického zbrojení, velvyslanci Geraldovi Smithovi — náměstek ministra zahraničí Vladimír Semjonov. Nejdříve se Semjonov o koncepci protičínské aliance zmínil Smithovi, když byli oba na jakémsi koncertě ve Vídni 7. července 1970. O tři dny později podal návrh při formálním vyjednávání. Ale Washington nevěnoval návrhu žádnou velkou pozornost, prohlásil nyní vysoký úředník americké vlády. Kdyby Moskva chtěla návrh opravdu seriózně projednávat, byla by jej bývala předložila, nikoli ve Vídni, nýbrž přímo prezidentovi Nixonovi prostřednictvím jeho zahraničně-politického poradce Henryho Kissingera.

Washingtonská vláda proto návrh ohodnotila prostě jako symptom strachu, který má Moskva z Číny.

Hanuš Hejny, N. Y.

Kdo poškozuje Ameriku?

Watergate zaplavuje přední stránky amerických novin a poškozují Ameriku vně i uvnitř. Daniel Ellsberg slavil triumfy odvahy a hrdinství — a na zastrčeném místě newarského Star Ledgeru z 3. června objevujeme suchý článek o něčem, co vrhá poněkud jiné světlo na události nedávné doby. Světlo, které se horlivému, Watergatem opílanému americkému tisku v této době příliš nehodí.

Americká úřední místa zveřejnila, co bylo dosud přísně strážným tajemstvím, že totiž sovětské vyslanectví ve Washingtonu získalo úplnou sbírku oněch tolik diskutovaných tajných dokumentů Pentagonu, k vůli nimž se pánové Ellsberg a Tasse stali kvallifikovanými hrdiny americké a jiné levice. Dokumenty byly dodány sovětskému vyslanectví 16. června 1971, den poté, co soudce US obvodního soudu v New Yorku, Murray I. Gurfein, vydal dočasný zákaz zveřejňovat je deníkem New York Times.

V době, kdy tedy ministerstvo spravedlnosti bojovalo u soudu o zákaz zveřejňovat tajné materiály Pentagonu v no-

vinách, odesílá na sovětské vyslanectví balík dokumentů muž, příkládající průvodní dopis, v němž vysvětluje, podepsán iniciálkami, svůj motiv, který ho k činu, to jest k odcizení dokumentů a k jejich odeslání sovětům, přiměl . . .

Identita tohoto muže je dosud, po dvou letech, stále neznámá a není také přímých ani nepřímých důkazů o tom, že kopie, která došla na sovětské vyslanectví, pocházela od novín, jež některé dokumenty publikovaly nebo od pánů Ellsberga a Russo, kteří dokumenty ofotografovali a dali k dispozici tisku.

Řekli jsme, že identita onoho doručovatele pentagonských papírů sovětskému vyslanectví je neznámá, ač se po něm pátrá dva roky. Dva roky? Ano. FBI a vládní orgány věděly od prvního okamžiku, že sověti mají kopii úplné sbírky oněch dokumentů. Věděly to dřív, než případ Pentagonských papírů začal projednávat soud.

Věděly to po celou dobu vyšetřování a projednávání případu Ellsberg-Russo. Věděly to v době, kdy zvedající se vlny Watergate způsobily, že onen

případ, v němž byla dvojice Ellsberg-Russo obžalována z konspirace, špionáže a z odcizení vládního majetku, byl zlikvidován ještě než přišel před federální porotu v Los Angeles. Vládní orgány i FBI měly svoje důvody, proč fakta o své detailní vědomosti o pentagonských dokumentech, předaných sovětskému vyslanectví, zveřejnily až teď. Nepochybujeme také, že časem odhalí a zveřejní jméno onoho "dárce" či "dárce".

Chce se nám v této souvislosti jen poznamenat, že americkým tiskem v poslední době tolik ironizované pojmy jako "národní bezpečnost", "národní opatrnost", "národní hrdost" — nejsou tak zcela přezřilé!

POMPIDOU NEMOCEN?

Na dotazy tisku odpověděla presidentská kancelář, že jediným důvodem náhlého odřeknutí všech veřejných vystoupení Georgese Pompidoua je únava. Avšak ve Francii se, hlavně z viditelně se zhoršujícího presidentova zjevu, soudí, že Pompidou je vážně nemocen.

EVŽEN LOEBL O URANU

Už jsme psali o tom, že Sovětský svaz nyní na západě nabízí obohacený uran, kterého lze použít v jaderných elektrárnách jako paliva. V souvislosti s těmito zprávami uveřejnil profesor Löbl v New York Times dopis redakci. Uvádíme z dopisu podstatné části: "Po druhé světové válce, kdy část Československa byla ještě stále okupovaná, sověti uzavřeli s československou prozatímní vládou v exilu dohodu, v níž se Moskva zavázala platit za nákup uranové rudy těžební náklady plus deset procent. V roce 1947 jsem vyjednával o těchto otázkách — jako předseda československé vládní delegace, se sovětským ministrem zahraničních obchodu Mikojanem a náměstkem sovětské vlády Kruťkovem. Žádal jsem, aby Sovětský svaz platil při nákupu československého uranu světové ceny. Moje žádost vedla nakonec k procesu —

který inscenovali pomocníci sovětského ministra vnitra Berii, a v němž jsem byl odsouzen k doživotnímu žaláři. Ztrávil jsem ve vězení jedenáct let, z toho pět v samovazbě. Po své rehabilitaci jsem byl jmenován ředitelem Československé státní banky. Pověřil jsem skupinu úředníků, aby vykalkulovali rozdíl mezi cenami, které platil za uranovou rudu Sovětský svaz Československu a světovou cenou uranové rudy. Tento rozdíl, násobený československými dodávkami uranové rudy sovětům v období 1945 až 1965, překročil sumu jedné miliardy dolarů . . . Je to zčásti tato uranová ruda, která se v Československu stále ještě dobývá za mnohem horších podmínek, než v bývalém Belgickém Kongu, již dnes Sovětský svaz nabízí na světových trzích. Na sovětskou účast v mezinárodním obchodě uranem je se nutno dí-

vat z dvojího stanoviska. Především stále ještě pokračuje vykořisťování Československa, odkud sověti dovážejí uranovou rudu. Druhé stanovisko se dotýká politického využití v západní Evropě už dlouho pocitovaného nedostatku paliv, a strategie, pomocí které chtějí sověti dosáhnout její naprostou závislost na Moskvě."

V KALNÝCH VODÁCH

V politicky zkalených vodách Severního Atlantiku se snaží lovit také Sovětský svaz. Ne sice ryby, ale zřejmě informace o síle Severoatlantického obranného společenství. Podle údajů americké tiskové kanceláře UPI tam operuje deset sovětských válečných lodí, deset sovětských ponorek, a sovětská vojenská letadla se odvažují až do vzdálenosti 50 kilometrů od islandského pobřeží.

O ČESKOSLOVENSKU

Světové jubileum

Hanácké Athény, jak se říká někdy Kroměříži, jsou známy ve světě nejen svým krásným zámekem, parky a památkovou rezervací. Před sto lety se zde narodila jedna z našich největších kulturních osobností, Max Švabinský. V těchto dnech probíhá v kroměřížském Památníku M. Švabinského výstava umělcova celoživotního díla. Pro letošní léto připravuje Kroměříž i celou řadu dalších kulturních akcí: sjezd Klubu přátel umění a sběratelů grafiky, výstava známokové tvorby. To vše, aby byla uctěna co nejdůstojněji památka a dílo kroměřížského rodáka, jehož výročí zařadilo mezi letošní světová jubilea i UNESCO.

Tužky jubilují

V Českých Budějovicích se v těchto dnech oslavuje 125. výročí zahájení výroby tužek. Kohinorka vyváží své výrobky do 125 zemí světa. Jen mechanických tužek vyrobili loni v Českých Budějovicích 16 miliónů.

Světového prvenství

v systematickém výzkumu hmyzu ve vnitrozemí íránského Balúčestánu dosáhla expedice přírodních vědců pražského Národního musea, kteří tam od konce února provádějí výzkum.

Komu se ubrání?

Československo má nový zákon o branné výchově. Jeho přijetí sněmovnami bylo důvodně asi takto: Dosažený systém svým pojetím už neodpovídal současným potřebám obrany státu, proto bylo nutno vypracovat novou koncepci branné výchovy. Musí být dosaženo obrátu v chápání významu a místa branné výchovy, v přístupu k jejímu provádění, v chápání zodpovědnosti za její výsledky a ve vytváření potřebných podmínek. Účast občana na branné výchově bude morální povinností — bude tedy dobrovolná, (asi tak, jako jsou dobrovolné příspěvky na Vietnam, pozn. red.), povinná bude pro žáky, učně a studenty. Zákon však navrhuje zmocnit vládu ČSSR, aby mohla zavést povinnou účast všech občanů na branné výchově, zejména v době ohrožení nebo za branné pohotovosti státu.

MŮŽETE SI VYBRAT!

Jaká je opravdu situace v zemi, prosvitá z jednání právě skončených krajských konferencí KSČ. Samozřejmě, že jen "prosvitá", protože skutečná realita byla o pět zahalena do spousty frází a sebeuspokojivého konstátování, že vše je v pořádku a — jak říkala babička — "brambory jsou do řádku". Jenže lidé nejsou brambory a nejde to s nimi tak lehce. Politik s nimi musí zacházet, zvláště v takové zemi, jako je Československo, opět let po sovětské okupaci, opatrně. Na chodbě nové budovy Federálního shromáždění — kde se pražská městská konference konala, zachytil mikrofon pražského rozhlasu tato slova generálního tajemníka strany: "Chválit jenom nemůžeme. Jenom nadávat také nemůžeme. Tak musíme hledat nějakou tu střední cestu, pravda?". Obáváme se, že to nebude hledání právě nejlehčí.

V rámci RVHP

Jedním ze závodů, které v rámci Rady vzájemné hospodářské pomoci (onon rádo by konkurenční podnik západoevropského EHS) vyrábějí pro členské státy Rady, je i LIAZ v Mnichově Hradišti. Pro Bulharsko, Polsko, Maďarsko, SSSR a Východní Německo se tu dělají nákladní automobily nebo jejich podvozky. V letošním roce tvoří exportní úkoly 8 tisíc vozidel, z nichž největší část půjde, ovšem, do SSSR.

Rekordní Brno

Prodejní výstavy Brno 73 navštívilo během jediného týdne přes 300.000 návštěvníků. Výrobní družstva dosud prodala a přijala na letošních výstavách zakázky za 53 miliónů korun a uzavřela smlouvy za více než 4 miliardy korun.

Žít ve Stockholmu

je název výstavy, která byla otevřena v Praze ve výstavní síni Staroměstské radnice. Výstava fotografií, kreseb a diapositivů je neobyčejně hojně navštěvována a lidé, procházející kolem vyobrazení všech těch vymožeností jednoho z nejpěknějších a nejkulturnějších velkoměst Evropy, parafrázuji název výstavy povzdechtem: Ach jo, žít tak ve Stockholmu...

Duch Gaullismu nad Francií

Francouzský prezident Georges Pompidou má potíže se svými straníky v gaullistickém hnutí. Ti mu dávají stále jasnější na srozuměnou, že podpora, kterou mu poskytují, závisí na jeho věrnosti gaullismu a přímo ho varovali, že negaullista v presidentském úřadu je pro ně nepřijatelný.

Nynější problémy sahají hlouběji než nespokojenost mezi gaullisty, která se projevila hned po porážce generála de Gaulla v referendu a po jeho odstoupení v roce 1969. Vývoj z letošního jara rozjítřil gaullistickou citlivost. Mezi oběma koly březnových voleb učinila pařížská vláda nabídky opozičním stranám středu, k nimž patří někteří nesmlouvaví kritici gaullismu. I když tyto nabídky nevedly ke spojení, mnoho lidí ve Francii se domnívá, že Pompidou má centristy v "rezervě", že se s nimi spojí v příštích volbách, a aby získal jejich podporu, že bude zdůrazňovat své úpravy gaullismu a vyhovořit kritikům.

Nedůvěru některých složek gaullistického hnutí ještě zvýšily změny ve vládě, provedené prezidentem po volbách. Pompidou mimo jiné hodil přes palubu ryziho gaullistu Michela Debrého, ponechal si ve vládě nezávislého republikána Valéryho Giscarda d'Estainga a uvedl do ní Giscardova hlavního spolupracovníka Michela Poniatowského. V osudném referendu v roce 1969 Giscard, Estaing a Poniatowski podporovali voličům, aby hlasovali proti de Gaullovi. Pompidou také světil ministerstvo zahraničí negaullistovi Michelu Jobertovi, svému chráněnci, který de Gaulla nikdy aktivně nepodporoval.

To všechno a ještě jiné věci

znepokojují gaullisty. Vlivné hlasy se začaly přimlouvat za to, aby gaullistická strana hrála nezávislejší úlohu, aby se neztotožňovala s vládou a neposkytovala jí slepě podporu a aby kritizovala její politiku, ukáže-li se to nutným. Pompidou v tom viděl právě počátek vzpoury a rozhodl se ji potlačit. Není však jisté, že se mu to daří. K těm, kdo žádají, aby strana začala hrát novou úlohu, patří vlivné osobnosti, mezi nimi bývalý ministr a zástupce generálního tajemníka strany Alexandre Sanguinetti a několik jiných bývalých ministrů. Jejich zámeřem bylo uvolnit z úřadu generálního tajemníka strany Alaina Peyrefitte, který je zároveň ministrem v Pompidouově kabinetě a jehož dvojí funkce znemožňuje gaullistům kritizovat kabinet. Podle Sanguinettiho plánu měl být Debré zvolen předsedou strany, čímž by se zajistilo, že by vláda zůstala věrna gaullismu. Pompidou odpověděl tvrdě; řekl, že nebude "trpět u gaullistů stranickou politikou". Peyrefitte se mu podířil a odmítl odstoupit ve prospěch Debrého. Zdálo se, že Pompidou zvítězil. Ale zasedání ústředního výboru gaullistické strany minulý týden ukázalo jiný obraz. Peyrefitte a premiér Pierre Messmer na něm sice obhajovali Pompidouův gaullismus a ujistovali, že Pompidou je gaullistický prezident a provádí gaullistickou politiku. Jejich výroky jsou však zajímavé z několika důvodů. Tím, že obhajovali Pompidouův gaullismus — Peyrefitte a Messmer doznali, že mezi gaullisty jsou v tomto ohledu pochybnosti. Z jejich slov, že gaullisté musí zachovat svou podporu prezidentovi, protože je věr-

ný gaullismu, vyplývá, že by podpora strany mohla ochabnout, kdyby ochabla Pompidouova věrnost. A tím, že nenechali na pochybách, že dali podporu jen Pompidouovi osobně, dali na vědomí, že akceptují jen gaullistického nástupce. Peyrefitte byl v tomto ohledu upřímný; řekl, že gaullisté nejsou "monarchisté, kteří jsou pro jakéhokoli krále". Strana nebude podporovat "jakéhokoli prezidenta" a určitě nebude podporovat "jakéhokoli prezidenta, který by nepocházel z našich řad a nepodporoval naše základní principy". Peyrefittův výrok nabude plného významu jen ve světle nedávných tvrdošijných pověstí, že Pompidou je prý buď velice unaven nebo vážně nemocen, že se nebude ucházet o znovuzvolení v roce 1976 a že si už vybral muže, kterého doporučí jako svého nástupce — negaullistu Giscarda d'Estainga. Jsou-li tyto pověsti pravdivé, neměla by se gaullistická "rebelie" počínovat; zachvacuje celou stranu a představuje otevřené odmítnutí poslušnosti prezidentu Pompidouovi.

JUGOSLAVIE A EHS

Na rozdíl od styků se Sověty nemá Jugoslávie zřejmě žádné potíže s Evropským společenstvím, které jako jediná komunistická vláda diplomaticky řádně uznává. Příslušní činitelé v Bruselu prohlásili, že Evropský společný trh a Jugoslávie uzavřely úspěšně rozhovory o nové pětileté obchodní dohodě. Předšlá tříletá dohoda vypršela 30. dubna a nová nabude účinnosti, jak se očekává — prvního října letošního roku. O tom, že ji Bělehrad, jakož i vlády devíti členských zemí Evropského společenství schválí, nkd nepochybuje.

Porada ministrů kultury

Ve Varšavě se konala porada ministrů kultury východoevropských zemí o dalším prohloubení spolupráce v této oblasti. Porady se za Československo zúčastnil nový ministr kultury Milan Klusák. Krátce předtím přijal také představitele českých uměleckých svazů a pronesl k nim obvyklý projev, naplněný mimořádným množstvím běžných frází.

MAINTENANCE MECHANICS PIPE FITTERS and INDUSTRIAL ELECTRICIANS

Expanding float glass plant in a rural community just southwest of Detroit seeks experienced general maintenance personnel, pipe fitter, and electrician. We offer long term, steady employment and excellent working conditions, providing career opportunities in addition to a competitive salary and benefit programs, a generous stock purchase plan and a unique bonus program are provided. Other unique features include: All employees on salary, no time clock status, and a non-union, friendly atmosphere.

For additional information, call or write:

GUARDIAN INDUSTRIES

14600 Romine Rd., Carleton, Mich. 48117
(313) 654-6264

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace lecky unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu:

AMERICKÉ LISTY,

Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz
Přihlašuji se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně, Nechci se škrtěte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno:

Adresa:

AMERICKÉ LISTY, Československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent;

PROSTÁ KOEXISTENCE

Ferdinand Peroutka

Když loni na podzim připravily k evropské bezpečnostní konferenci byly ohlášeny, téměř v téže chvíli bylo ohlášeno, že s touto všem tak potřebnou konferencí jsou potíže. Sovětské noviny a rozhlas, noviny a rozhlas satelitních států od východního Německa až po Bulharsko byly v tom jednomyslné. Potíže, pravila tato koalice, mají původ v tom, co západ od konference očekává. Z očekávání prý vzniká napětí, nepříznivé spolupráci. Očekávání to prý může mít destruktivní sílu.

Komunistická koalice nemůže být kritizována za to, že neformuluje jasné, co má na mysli. Československý rozhlas zcela jasně praví, že napětí vzniká z "tak zvaného požadavku západních zemí rozšířit výměnu lidí, myšlenek a informací mezi západem a východem". Není známo, proč pražský rozhlas k tomuto očekávání připojí přívlastek "tak zvaný". Patrně ze zvyku, má v tom už delší praxi. Pamatujeme: tak zvaný humanismus. Tak zvaná censura, tak zvaná svoboda literatury. Tak zvaná invase. Byl odsouzen na pět let v tak zvaném politickém procesu. Byl tak zvaně vyhozen z práce.

Tak zvaný požadavek pohybu myšlenek a informací plodí napětí. Podle československého rozhlasu napětí ještě stoupá, jestliže londýnské Times píše, že "nemůže jít jen o soužití států, ale musí jít také o soužití lidí." Nebo když britský časopis Financial Times píše, že "vnitropolitická omezení v socialistických zemích" by měla být zmenšena. To, praví československý rozhlas, je jako hodit "jablko sváru". Naopak, jestliže komunistické země ani nenapadne uvolňovat občanská omezení nebo je napadne dokonce je utužovat, to není, nemá být jablko sváru.

Rozhlas a noviny satelitních států jsou jako měsíc, jenž dostává své světlo od slunce. Do satelitních sdělovacích prostředků dostávají se ideje i arogance přímou cestou ze sovětského střediska. Roku 1969 personál v československém rozhlasu byl vyměněn, a jménem nové posádky jeden z hlasatelů řekl: "S námi nikdo nehne, za námi stojí sovětské divise". Takto zabezpečen a takto zároveň podpořen, československý rozhlas vyjadřuje sovětské ideje ve znění, které může být pokládáno za autentické. S touto autoritou vyložil, proč přes mírovou koexistenci, přes přípravy k evropské bezpečnostní konferenci rozpory mezi západem a východem nepřestávají. Příčina je v tom, pravil pražský rozhlas, že "západ, americký prezident Nixon věřili, že ve vztazích k socialistic-

kým státům mohou přejít od prosté koexistence k široké spolupráci." To, pravil československý rozhlas, je jednak omyl, jednak imperialismus. Je třeba brát ohled na sověty, které nikdy neměly na mysli nic více než jen "prostou koexistenci". Ten fakt se jen ztratil v neodečkaném toužení mas po míru a v jakési intelektuální mlze na západě. Není to vinnou sovětů, které znovu a znovu vykládaly, co myslí "prostou koexistenci". Podle jejich úmyslu je to tichá nebo i veřejná dohoda mezi východem a západem, že nepovedou věci tak, aby došlo k válce, která za dnešních okolností by se nevyhnutelně změnila ve válku nukleární. Není to dohoda o ničem jiném. Je to — "prostá koexistence", ne složitá. Co nad to se do ní vkládá, jsou západní fantasie, naznačuje pražský rozhlas. Sověty za mnoholeté vyložily, že v mírové koexistenci rozpory budou zachovány, třeba i budou agitaci a propagandou rozdmýchávány. Mnohokrát citovaly Lenina, že rozpory, i nejostřejší rozpory, jsou pro komunisty nezadatelnou součástí mírové koexistence. Sověty mohou po pravdě říci, že není jejich vinou, jestliže někteří na západě se zdráhají věřit svým uším a vykládají si koexistenci blahovolněji. V minulosti komunisté někdy řekli až po delší době, co pro ně koexistence, společný postup s jinými znamenaly. V dvacátých letech se komunisté dohodli se sociálními demokraty na jednotné frontě. Když tato perioda bez výsledku skončila, tehdejší vůdce Internacionály Zinověv, výtečný student leninismu, věnoval jí krátký doslov. "Bylo zbytečné mnoho hlubokého mudrování o smyslu jednotné fronty" — řekl. "Pro nás měla ten smysl, abychom dostali do rukou zbraně".

"Prostá koexistence", čili zavržení atomické války, existuje už od Chruščových časů, více méně tichou dohodou mezi Amerikou a Ruskem, které jediné mají atomovou výzbroj. Mohlo by se zdát, že není k tomu třeba konference 34 států. Avšak jsou nepochybně některé jiné věci, které obě strany uznávají za hodné konferenčního úsilí. Jakoby to bylo sensační odhalení nějakého spiknutí, sdělovací prostředky sovětského impéria žalují na to, že demokratickým státům jde o to, aby od "prosté koexistence" se pokročilo k nějaké hlubší, srdečnější formě soužití. K tomu sovětská komunistická strana a rozhlas a noviny všech komunistických zemí praví: ne. Ale jako demokratické státy vystupují celkem jednotně pro to, aby koexistence byla duchovně prohloubena a roz-

šířena o další témata, tak komunistické státy, v jednotě jako vždy dokonalejší, vystupují pro to, aby obchodování bylo rozšířeno a prohloubeno. Citovali jsme nedávno československý rozhlas, který o mírové koexistenci mluvil jako o "poslední bitvě", v níž "přeneseme zápas na území nepřítelovo".

Můžeme si být téměř jisti, že tato "poslední bitva" se bude lišit od bitev ostatních tím — že se za ní bude čile obchodovat. Československý rozhlas už řekl, že v té věci je možno se oddávat "určitému optimismu". Je v té situaci jakýsi paradox. Ačkoli komunismus dává si jméno "vědeckého socialismu" a demokracie si nedává jméno "vědeckého demokraticismu", po četných polemikách, po kampaních "dohoníme a předhloníme", na konec i sověty uznaly, že výsledky zá-

padní vědy jsou delekosáhlejší, a že by jich mohly potřebovat, mimo jiné snad také pro "poslední bitvu". Tak tedy pravděpodobně vejde-me do periody obchodování. A co je za kulisami? Komunisté někdy ani nedbají, aby kulisy úplně zakrývaly zákulisi. Lenin učil, že "není vždy třeba kázat fundamentální komunismus", jeho poslední, neměnné cíle. Že je možno vyslovit je nebo nevyslovit — podle okolností.

Hlásat je vždy — to, kritisoval Lenin, je dětská nemoc levičáctví. Československému rozhlasu okolnosti se zdají příznivé. Podle něho bude i mírová koexistence i revoluce, jakoby to byly dvě rodenné sestry. Jenom se zdá, že určité skutečnosti to činí možným, a že je třeba o nich poučít západ. Hlavní skutečností je "změna v poměru sil ve prospěch socialistického tábora." Západ to nebere dostatečně na vědomí. "V některých věcech", praví pražský rozhlas, "západ je schopen uvědomit si změny v politickém klimatu světa a vyvodit z toho důsledky, ale v

jiných věcech jakoby ztrácel smysl pro skutečnost." Na příklad tehdy, když žádá více než "prostou koexistenci" a dělá championa občanských práv ve světě. Poměry v komunistických státech zůstanou, jaké jsou. Za tím stojí sovětské divise. Sovětský svaz vojensky a strategicky neobyčejně zesílil. To činí některé debaty nečasovými. V jedné Offenbachově operetě rodina, která se živila polykáním ohně na trzích, náhle zbohatla velkým dědictvím a žila v paláci. Zvyk je druhá přirozenost, a v noci členové této rodiny se plížili dolů do kuchyně — otevřeli dvířka kamen, a každý si spolkl trochu ohně. Případ československého rozhlasu není tomu podobný.

On nepodléhá nepřekonatelným zvykům, jemu žádná these jen tak neuklouzne. Při své naprosté závislosti československý rozhlas vyjadřuje sovětskou linii, současnou thesi leninismu. Někdy ji vyjadřuje radikálněji než rozhlas sovětský, který bývá více vázán diplomatickými ohledy.

Mnoho Američanů si chce koupit pozemek: k používání teď; pro potenciální vzrůst ceny v budoucnosti; k držení pro odchod na odpočinek. Avšak mnozí si nejsou jisti jak na to jít. Máje tyto lidi na mysli Horizon Corporation napsal novou 12-stránkovou brožurku, "Co byste měli vědět než si koupíte kus země".

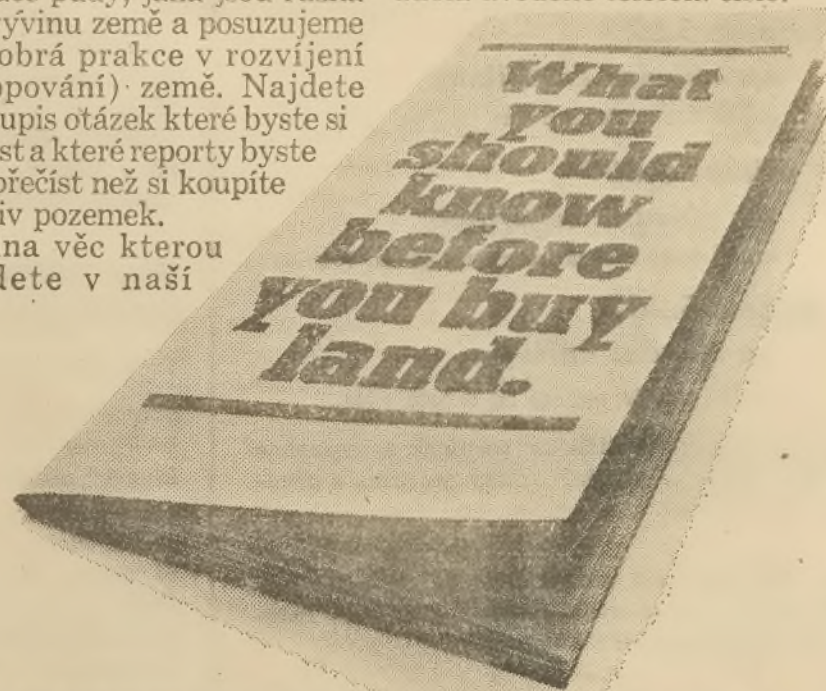
Rádi bychom Vám poslali jeden výtisk darem.

V této knížce najdete odpovědi na otázky které byste si kladli jako možní majitelé pozemku. Jako: "mohu si dovolit koupit půdu?" a "jaké jsou moje perspektivy?" Dále popisujeme různé klasifikace půdy, jaká jsou různá stadia vývinu země a posuzujeme co je dobrá praxe v rozvíjení (developování) země. Najdete tam i soupis otázek které byste si měli klást a které reporty byste si měli přečíst než si koupíte jakýkoliv pozemek.

Jedna věc kterou nenajdete v naší

knížce je reklama na Horizon Corporation či na půdu kterou vlastnime. Neboť se nesnažíme nic prodávat touto brožurkou. Naším cílem je učinit možné zájemce o koupi pozemku více znalými jak, kdy, kde a co koupit. Výhoda je na vaší straně znátele všechna fakta. A upřímně řečeno je to i pro nás výhodné. Neboť čím více toho víte o půdě, tím více budete oceňovat co Horizon Corporation může nabídnout.

Přejete-li si mít jednu nebo více kopií pro sebe, své známé, nebo správní a obchodní skupiny, vyplňte a zašlete kupon. Nebo pro ještě rychlejší postup zavolejte zdola uvedené telefon. číslo.

Horizon Corporation

HORIZON LAND CORPORATION OF NEW JERSEY, Broker
2035 Route #22
Union, New Jersey 07083
(201) 686-4190

NHC 79W
(UNO)

Zašlete mi _____ kopii (-i) vaší nové 12-stránkové brožurky "Co byste měli vědět než si koupíte kus země".

Jméno _____
Adresa _____ Telefon _____
Mesto _____ Stát _____ Zip _____

KDO A KDY PO TITOVÍ?

V jugoslávských kalendářích je den 25. května označen jako "den mládí" — a to na počest narození prezidenta Tita, který nyní patří k nejstarším aktivním politikům na světě. Letošního 25. května se Tito dožil 81 let. Jako obvykle se o různé oslavy jeho narození staraly nejvíce mládežnické organizace.

Víceméně nevyhnutelně se při těchto oslavách ozvala stará partyzánská píseň, která opěvuje Tita jako "bílé kvítí". Leč holdy Titovi nemohou zakrýt, že se čas před ním nezastavil a že otázka, jakou Jugoslávii Tito odevzdá po svém odchodu mladší generaci, je opět akutnější. Z vývoje posledních dvou let je patrné, že Tito nyní nejvíce sází na zabezpečení kontinuity upevněním ústřední úlohy strany v politickém životě státu, což je ovšem odklon od dřívější koncepce jen výchovné úlohy. Za těchto okolností se pozornost sledovatelů jugoslávského vývoje pochopitelně soustředí na druhého muže po Titovi ve stranické hierarchii. Zde se dostal v posledních letech do popředí tajemník výkonného výboru stranického předsednictva Stane Dolanc, který nechýbí takřka při žádném významnějším vnitro — či zahraničně-politickém jednání a který zastupoval Tita i na nedávné největší mezinárodní stranické události, to je na konferenci Svazu komu-

Mezinárodní přehled

nistů Jugoslávie. Ze starých spolupojovníků Tita je nadále nejvíce slyšet o Edvardu Kardeljovi, hlavním teoretikovi samosprávného systému. Skutečnost, že Dolanc i Kardelj jsou Slovinci, poukazuje nepřímě na to, že v srbsko-charvátském poměru existují ještě potenciální třetí plochy, které jsou v jistém smyslu handicapem pro představitele obou hlavních národů Jugoslávie. Tito se postaral předloni o změnu charvátského vedení, loni o změnu vedení srbského. Po těchto zákrocích proti nacionalismu na jedné a liberalismu na druhé straně určuje nynější linii Titův a Dolancův dopis z loňského října o překonávání takzvaných slabostí ve stranické práci a ve výstavbě samosprávného systému. Tuto linii má doformulovat a zabezpečit příští stranický sjezd, který se bude konat za rok. Zda to bude poslední Titovo dílo? Tito je unaven a Stane Dolanc oznámil na nedávné stranické konferenci, že mu tíha jeho úřadu bude ulehčena omezením protokolárních povinností. Za daných okolností je však Tito stále klíčovou osobností politického vývoje a života Jugoslávie. Před několika dny ho předsedkyně ústředního výboru Svazu komunistů Charvátska Milka Planincová vlebila jako muže, který se v roce 1948. vzepřel pokusu zvenčí znemož-

nit Jugoslávii právo na svobodný a samostatný rozvoj, v padesátých letech dal podnět ke zřízení dělnických rad a k budování samosprávného systému, v dalším vývoji se stal garantem nezávislého postavení Jugoslávie mimo bloky v mezinárodním životě. Kontinuita v tomto směru je pochopitelně pro Jugoslávii i pro svět nejdůležitějším problémem budoucnosti, ať už s Titem či bez Tita.

USA — ARABOVÉ — IZRAEL

Dnes bychom si chtěli všimnout ještě jiné stránky americké zahraniční politiky, a to té, která se týká Středního východu. Jedním z hlavních rysů této politiky je tradiční americké přátelství s Izraelem a systematická snaha o přátelství s Araby. Někteří Arabové zřejmě došli v poslední době k závěru, že upřímnost této snahy je nyní výhodnější podrobit nové zkoušce, protože Amerika si uvědomuje stále jasněji, do jaké míry je závislá na dovozu ropy a naftových výrobků z arabských zemí. Jednou fází této zkoušky měla snad být všeobecná debata o Středním Východě, která začne v Bezpečnostní radě Spojených národů. V kuloárech se proslychá, že někdo — možná Sovětský svaz — navrhne, aby se změnilo znění základní resoluce o arabsko-izraelském sporu z roku 1967. Tato resoluce byla a měla by dále být přijatelná oběma stranám, i když se od sebe liší v interpretaci jejího znění. Právě se v ní jednak, že se Izrael má stáhnout z dobytých arabských území, ale rovněž se v ní praví, že každý stát na Středním Východě má právo žít v míru za bezpečnými a uznávanými hranicemi.

TAJVANSKÉ KONTAKTY?

Francouzská tisková kancelář Agence France Press zaznamenala spekulace, že pekingský režim se snaží o kontakty s Tajvanem. K spekulacím zavdalo příčinu oznámení čínské tiskové kanceláře Hsinhua, že 92-letý čínský politik Čang Ši-čao odletěl do Hongkongu navštívit svou manželku. Proslychá se však, že se tam sejde i s emisáry národní Číny. Čan má totiž k tajvanským předákům dobré osobní vztahy. Ve dvacátých letech byl vedoucím členem čínské provizorní vlády a roku 1949 vyjednával v zastoupení nacionalistické vlády s komunisty. Když komunisté převzali moc, zemi neopustil. Čankajška na ostrov Tajvan nenásledoval. Zůstal věrný Maovi, který byl roku 1914 na střední škole jeho žákem. Komunistický režim

mu dokonce svěřil i některé politické funkce. Dodnes je členem takzvaného národního lidového kongresu. Z Taipeihu však bylo popřeno, že národní čínská vláda někoho do Hongkongu ke schůzce s Čangem poslala nebo pošle.

Zároveň byla z Taipeihu oficiálně dementována zpráva, že stolní tenisté národní Číny byli pozváni do komunistické Číny na ping-pongový turnaj a že pozvání přijali. Tajemník národní čínské ping-pongové asociace prohlásil, že mu není o pozvání nic známo a že žádnému tajvanskému sportovci by zájezd do komunistické Číny nebyl povolen.

DOHODA NEBUDE

Sovětský tisk prozradil, že napětí na hranicích s Čínou nabývá nebezpečných forem. Generál Matrosov, vrchní velitel sovětských vojsk v pohraničních pásmech, napsal do Moskevské Pravdy, že nepřítel stupňuje nervovou válku a že se snaží s pomocí agentů jakož i elektronických a mechanických prostředků slídit na sovětském území. Matrosov, který býval členem sovětské delegace v Pekingu při vyjednávání o pohraničních problémech zároveň zdůraznil, že rudá armáda je ve stavu trvalé pohotovosti, že její vrchní velitelství je schopno urychleně přesunout branné síly tam, kde se ukáže jejich přítomnost nutná. Sovětský list Selskaja Žizň referoval o dvou narušitelích hranic v oblasti Pamiru. Pronikli prý na území tadžické svazové republiky, ale byli zlikvidováni. O život však přišel i jeden sovětský pohraniční strážce. Pravdivost údajů sovětského tisku si nelze sice ověřit, ale většina politických komentátorů soudí, že pekingští vůdci už nemají sebemenší zájem uzavřít s Moskvou nějakou dohodu. Kremelské komunisty už patrně pokládají za větší nepřátele než čínské nacionalisty z ostrova Tajvanu.

ZÁJEM O AUSTRALSKÉ OBILÍ

Pekingý režim má zájem o australské obilí. Austrálie sice dodávala do Číny pšenici už dříve, ale v minulých letech se stala takřka výhradním dodavatelem Číny Kanada. Poté, co v Canbeře převzali vládu socialisté, zřejmě přišli v Pekingu k názoru dát opět Austrálii něco utržit a tím způsobem tam nepřímo posílit svůj politický vliv. Nezdá se však, že s Kanadou přestanou obchodovat. Kanadský tisk připomněl — že loni v srpnu ujistil čínský premiér Čou En-laj kanadského ministra zahraničí Mitchela Sharpa, že Kanada může i v budoucích letech s

Čínou počítat jako s dobrým zákazníkem. V uplynulých dvanácti letech nakoupila Čína v Kanadě obilí za jednu miliardu dolarů a v minulém roce za 227 milionů dolarů. V mezinárodních obchodních kruzích se soudí, že Čína se bez kanadské pšenice nebude moci obejít, protože tam nejsou ani letos vyhlídky na dobrou úrodu a Austrálie velké přebytky obilí nemá.

ČILÉ OBCHODOVÁNÍ

Na zájezdu v Číně je 19 členů delegace čelných představitelů západoněmeckého průmyslu, obchodu a dopravy v čele s prezidentem Kruppovy nadace Bertholdem Beitzem. Podle zpráv tiskových kanceláří z Pekingu probíhají rozhovory úspěšně. Před odletem do Šanghaje Beitz na pekingském letišti řekl, že je možno rozšířit obchod mezi oběma zeměmi zvláště v sektoru těžkého průmyslu. Na otázku, zda se domnívá, že si spolková republika udrží své postavení jako největší evropský obchodní partner Číny vzhledem ke snaze Francie a Británie hrát vůdčí úlohu, Beitz odpověděl, že Britové i Francouzi jsou velmi silní a dodal: "Chceme zvyšovat obchod, ale není naším cílem být nejsilnějším partnerem". Číňané se zajímají zvláště o nákupy kompletních zařízení a licencí pro těžký průmysl a jsou prý ochotni po prvé přijmout odklad placení.

HROZBA, KTERÁ MŮŽE NEVYJÍT

Problém pohonných látek komplikuje politická situace na Blízkém východě. Arabské země, které disponují naftou, se dosud snažily především dosáhnout vyšší ceny za své přírodní bohatství a získat dalekosáhlou kontrolu nad jeho těžbou, respektive nad příslušnými technickými zařízeními. Z toho vznikaly sice občas třenice se zahraničními společnostmi, ale v podstatě spotřební státy mohly spoléhat na víceméně nerušenou dodávku ropy z Blízkého východu. Nyní však některé arabské země projevují sklon k politickému vydirání, to je dodávky do jednotlivých spotřebních zemí mají být závislé na postoji té či oné vlády k Izraeli. Přátelský postoj k Izraeli má vést k uzavření arabského kohoutku s naftou. Libye — Alžírsko, Kuvajt a Irák to v uplynulých dnech zkusily na několik hodin. Nafta netekla a to bylo politickou demonstrací proti jisté solidaritě Spojených států s Izraelem. Byla to také hrozba do budoucnosti. Kdyby se však tato hrozba splnila, mohl by její účinek být jiný, než jak si některé arabské vlády představují. Mohlo by to vést k hledání jiných zdrojů energie. A kdyby se takové zdroje našly, byla by naftová

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

6% přinese 6.27%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na dva roky

5% přinese 6.00%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na jeden rok

5% přinese 5.20%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připisujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$20,000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

and

590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

Brežněvova bonnská píle

Dělostřelecké salvy — náležející podle protokolu k uvítání hlavy státu, při příletu L. Brežněva do Bonnu nezněly.

Nemění to však nic na skutečnosti, že poprvé v dějinách navštívil Záp. Německo faktický šéf sovětského státu. Nejen tím se tato návštěva stala historickou. Dlouhý proces sbližení, zahájený podepsáním dohod v r. 1970, přesahuje svým významem rámec vzájemného vztahu obou států, jejichž minulost je poznamenána dvěma světovými válkami.

"K této návštěvě mělo dojít již před 10 roky," řekl L. Brežněv v rozhovoru s něm. novináři v Kremlu těsně před svým odletem. Před oněmi 10 lety takovou návštěvu plánoval N. S. Chruščev, ale dřív než k ní mohlo dojít, byl zbaven svého místa. Brežněv postupuje obezřetněji. Jeho cesta do Bonnu nebyla počátkem, ale součástí této jeho politiky. Těsně před návštěvou si ji dal odsouhlasit ÚV KSSS, odstranil své odpůrce z politbyra a zavázal si potenciální kritiky tím, že je do politbyra při-

meckého národa, abychom jmenovali ty, na které je německá veřejnost obzvláště citlivá.

Jejich řešení je obtížné dosáhnout deklaracemi a tak se Brandt a Brežněv již krátce po příletu sešli k první pracovní schůzce mezi čtyřma očima. Trvala několik hodin a v dalších dnech se mnohokrát opakovala, takže nakonec odpadl i jediný plánovaný výlet do Düsseldorfu.

Je známo, že při setkání na Krymu si oba státníci vyprávěli mezi jiným vtipy. Tentokrát — podle Brandta — bylo tolik závažných problémů, že na ně nezbýl čas. Do jaké míry se pokročilo dopředu, ukáže až čas. Zatím se zdá, že se Brandtovi podařilo dosáhnout jistého úspěchu v otázce Záp. Berlína. V komuniké se mluví o nutnosti přísně dodržovat a uplatňovat dohodu čtyř velmocí o Berlíně. Sama zmínka o tom je interpretována jako sovětské uznání oprávněnosti zájmu NSR za Záp. Berlín, který NDR striktně odmítá.

K dosavadním třem Rolls-Roycem, Mercedessu 600, Citroenu-Masseratti (daru pres. Pompidoua) a Cadillacu (daru pres. Nixona), přibyl do Brežněvovy sbírky další, 4 litrový Mercedes v ceně 40.000 marek. Ten, který mu byl původně nabídnut, byl stříbrně šedý, ale Brežněv si přál ocelově stříbrný a tak mu vyhověli, (ačkoli, jak roztrušují pomlouvačné jazyky, ten první při zkoušební jízdě poněkud poškodil). Jako by tím hostitelé chtěli vyjádřit — že jsou ochotni vyhovět splnitelným přáním. Brežněvova žádost na druhé straně zas jako by vyjadřovala, že dnešní komunisté jsou dalecí někdejšího asketického vystupování, že podléhají stejným svodům moderní doby, a že jim záleží dokonce i na takových maličkostech, jako je barva laku.

Týká se to samozřejmě zatím jen Brežněva. Zdá se však, že Brežněv nemyslí jen na sebe, ale i na masu doma, na zlepšení jejich životní úrovně, jehož předpokladem je hospodářský rozvoj, který však je podmíněn — jak je o tom Brežněv správně přesvědčen — širokou hospodářskou spoluprací s vyspělými státy kapitalistického Západu. A tak při setkání se západoněmeckými průmyslníky mluvil 2 a půl hodiny o možnostech hospodářské spolupráce především v investiční výstavbě a ve využití sovětských přírodních zdrojů.

O spolupráci na 20, 30, 50 let, jak řekl. Dalekosáhlost jeho plánů vyrazila posluchačům v tom okamžiku řeč. Na několik konkrétnějších otázek odpověděl, že to je věcí odborníků. Teprve po setkání se ozvaly první hlasy

komentářů německých průmyslníků: Brežněv pravděpodobně německý průmyslový potenciál přes jeho nespornou sílu přeceňuje, poněvadž to, co navrhuje, by jednak znamenalo přeorientaci německé výroby na Východ a to je vyloučeno a krom toho jde o projekty, které je možné realizovat jen ve spojení s dalšími státy, při čemž rozhodující úloha by musela připadnout USA.

Návrh na padesátiletou spolupráci vedl k otázce, zda tedy Brežněv předpokládá, že v NSR bude ještě za 50 let kapitalismus. Jeho odpověď neodpovídala přesně komunistické doktríně: "Když nevylučuji spolupráci, nevylučuji ani to."

Zajímavé je, že na Brežněvovo výslovné přání se rozhovoru s průmyslníky nezúčastnili zástupci německých odborů, jak bylo původně plánováno. Brežněv se s nimi setkal později, ale předseda Vetter byl zklamán: většinu doby Brežněv vykládal svou politiku. Brežněv měl málo času víc se po NSR porozhlédnout a pohovořit si s lidmi. Příčinou nebyly jen pracovní důvody, ale také Brežněvova bezpečnost. K jejímu zajištění bylo alarmováno na 25.000 policistů, denní program nebyl nikdy ohlášeno a ještě byl měněn. Policie se obávala především akcí maoistických skupinek, které připravovaly protestní demonstrace. Rudé právo samozřejmě referuje, jak byl Brežněv srdečně vítán, a že v Bonnu uspořádala kom. strana desetitisícovou manifestaci. Nepíše ovšem, že příslušníci strany, která reprezentuje 0,6% voličů, svázeli z celé republiky. (Její předseda K. Bachmann byl však pozván přes její trpasličí charakter na recepci; jak je krásné být v NSR "odpůrcem státního zřízení"! Byly však i jiné manifestace, organizované nekomunisty, které vypadřovaly Brežněvovi sympatie, byly i opačné. Na jedné z nich před 10.000 účastníky prohlásil čs. šachový velmistr L. Pachman, že uvolnění nesmí být dosaženo na úkor jiných národů. Ostatně i prezident G. Heinemann se Brežněva "dobromyslně" zeptal, jak je to s těmi 12.000 Němci v SSSR, kteří čekají na vystěhování do NSR. Také německé opoziční strany kladly Brežněvovi nepřijemné otázky. Kladl je nepochybně i Brandt sám v rozhovorech mezi čtyřma očima, jak to naznačil v přípitku: "Je naším úkolem, pane generální tajemníku, postarat se o to, aby ona míra otevřenosti a důvěry, která určuje naše rozhovory, nezůstala věcí jednotlivců, ale aby ji přijaly politické síly našich států a jejich občané."

A to se netýká jen NSR a SSSR.

P. Haberman

VMĚŠOVÁNÍ JE NUTNÉ

S tímto paradoxním, ale hluboce promyšleným názorem vystoupil nedávno západoněmecký spisovatel a nositel Nobelovy ceny Heinrich Böll, když hovořil ve Stockholmu při předávání ceny.

Uvítal proces, jemuž se říká "celosvětové zmírnění napětí", ale hned uvedl, že právě tento proces přináší nejmeně těm, kteří trpí pod různými politickými režimy; jímž hrozí stále pomluvy, zatčení, žalář. A nejvíce se to týká různých příslušníků inteligence. Böll se ptá, zda lze očekávat od sbližení mezi — nedávno ještě zcela rozváděnými — režimy, že jejich představitelé vystoupí na obranu utlačovaných v druzích, nyní "spřátelených" zemích. A sám si odpovídá, že téměř s jistotou ne.

Západoněmecký spisovatel pak uvádí různé příklady, jak jsou v rozličných světadílech jistě z rozmanitých důvodů pronásledováni spisovatelé, novináři a jiní lidé, vyjadřující otevřeně své názory většinou nijak příliš revoluční, ale pokrokové. Jmenuje Sovětský svaz, Španělsko, východní Německo — Řecko, Československo, Paraguay, Jugoslávii, Turecko, Brazílii, Indonézii. Uvádí také, jak se různé mezinárodní organizace (Amnesty International, PEN-Club, Writers

and Scholars) znovu a znovu snaží upozorňovat na případy pronásledování, jak vydávají rezoluce, posílají vládam dopisy, ale většinou se nic neděje. Jak říká Böll — "svědomí je už jen zvadlá květina v knoflíkové dírcce různých ideologií" a viní politiky z pokrytectví, které se kryje vznešeným pojmem "nevmešování do vnitřních záležitostí druhých zemí". A horuje pro takoveto vměšování za každou cenu a pro každého poctivého člověka.

Praví pak doslova: "Naši čeští přátelé (a myslí tím ony spisovatele a umělce, kteří po roce 1968 odmítli spolupracovat s režimem), kteří neustoupili ani o centimetr, nejsou idealisté, ale realisté, neboť vědí, že duchovní prostor se obsazuje rychleji a definitivněji než zeměpisný."

Vinaři tokajského

v jižních částech okresu Trebišov rozšiřují a omlazují vinohrady o nové, plodnější odrůdy. Mají reálný předpoklad dosáhnout sto až stopadesát metrů hroznů z plochy jednoho hektaru. Například při posledním vinobraní v jednom z tamních zemědělských družstev získali z hektaru 132 metrických centů těchto nových druhů vinné révy.

Existuje opravdu opozice v ČSSR?

Ve Vídni hovořil bývalý ředitel československé televize Jiří Pelikán o mezinárodní situaci a o významu československého roku 1968. V přednášce — kterou uspořádala redakce neortodoxně komunistického měsíčníku Neues Tagebuch, řekl Jiří Pelikán, že samotné hospodářské reformy nezmírní úděl obyvatelstva ve východní Evropě. Podstatnou změnu situace mohou umožnit jen důkladné politické reformy. Pražské Jaro bylo podle Jiřího Pelikána — důsledek hluboké morální, politické a hospodářské krize českoslo-

venského komunismu, systému, který se snažil přizpůsobit vysoce civilizovanou a průmyslovou zemi sovětskému politickému modelu, který byl původně vypracován pro zaostalou zemi. Čtyři hlavní principy československého reformního hnutí jsou podle názoru Jiřího Pelikána nadále platné: společenské vlastnictví výrobních prostředků, přímá demokracie, decentralizace moci a svoboda informací. Tyto zásady jsou, jak řekl Jiří Pelikán, politickým cílem socialistické opozice v dnešním Československu.

Drobníčky z Československa

Zaměstnanci přerovské Meopty vyexpedovali už přes 5000 laserových zrcátek, jejichž výrobu zahájili v tomto podniku jako první v zemi už v roce 1966. • Válcovny plechu ve Frýdku-Místku oslavily 140 let svého trvání. • Putovní poháry za první místa v soutěži smíšených a komorních sborů letošního mezinárodního festivalu, který se konal v Irsku, získali brněňští Madrigalisté. • Holýšov na Domažlicku oslavil 700 let svého trvání. • Každoročního sjezdu vyléčených alkoholiků se letos v léčebně Dobřany u Plzně zúčastnilo 250 bývalých pacientů. • Český "humorista" Ant. Kapek, takto předseda městského výboru stra-

ny v Praze, vede stranicou delegaci do Káhiry. • Moravské Umělecko-průmyslové muzeum v Brně se dožívá v těchto dnech sta let. • Praha má skoro 1400 kilometrů nejrůznějších ulic, od rušných tříd až po tiché uličky. • Výbor mezinárodního hudebního festivalu Pražské jaro uctil na hřbitově v Berouně památku národního umělce Václava Talicha. • Jednou z největších staveb této pětiletky je přehrada v Dalešicích na řece Jihlavě. • 203 lůžek má moderní nový hotel Ludmila v Mělníku-Rousovicích. • Tunel o průměru 3,40 metru pro rozvod elektřiny ve středu Prahy byl prorazen pod Italskou ulicí na Vinohradech. •

**NA LEPŠÍ
K VAŠATOVÍ**

bral. Ostatně ani v Německu se netajil tím, že tento kurs musel obtížně prosazovat a při rozhovoru ukázal na přítomného Gromyka s poznámkou, že i on patřil k nespokojencům.

Brežněvův politický osud je nepochybně spojen s úspěchem jeho politiky přechodu od konfrontace ke kooperaci a proto se od prvních okamžiků v Bonnu snažil získat sympatie kde se dalo. Novináři byli překvapeni tím, jak uměl ovládat scénu. Bolševický revolucionář líbal i ruku paní Brandtové, k líbání Brandta nedošlo. Byl společenský, pozorný k hostitelům, sdílný k novinářům.

Především však byl pilný, poněvadž jeho návštěva měla pracovní charakter. Přes uzavřené dohody a dohodu čtyř velmocí o Berlíně, přes nesporně zlepšený vzájemný vztah mezi oběma státy a vyřešení mnoha otázek, je mnoho věcí, které k řešení ještě jsou. Patří mezi ně především praktický výklad dohody o Berlíně, střílení na hranicích s NDR, berlínská zed', budoucí jednota ně-

zbraň Arabů sotva účinnější než bylo uzavření Suezského průplavu, který by svět sice rád viděl opět v činnosti, ale bez kterého se přece jen naučí žít.

SVĚTLANINY MILIONY

Stalinova dcera Světlana Allilujevová, žijící nyní v Princetonu, poskytla vydavateli newyorského deníku "Novoye Russkoye Slovo" Andreji Sedych interview, v němž uvedla na pravou míru pověsti o "milionech", které ji prý vyneslo vydání jejích knih o Stalinovi. Pověsti mluvily o 4-6 milionech a o jejich šíření se nemalou měrou zasloužily i New York Times.

Světlana Allilujevová emigrovala do USA přes Indii v r. 1967. Její první kniha "Dvacet dopisů přátel" byla napsána ještě v Moskvě a rukopis byl vyvezen na západ prostřednictvím Světlaniných přátel. Kniha osvětluje mnohé osobní aspekty ze Stalinova života a lidí, kteří jeho i jeho rodinu obklopovali. Způsobila na západě senzaci a byla ihned přeložena do mnoha jazyků. O jejích osudech Světlana Allilujevová říká:

"... proces vydání první knihy nebyl vůbec v mých rukou — v doslovném smyslu toho slova. Knihu vydali moji advokáti, kteří měli všechna práva vyhrazena. Přišli ke mně a řekli: Potřebujete pomoc? — Samozřejmě, že potřebuji pomoc. — Tak tady to podepíšte — Power of Attorney — a my už všechno zařídíme. Byla jsem ráda, že mi chtějí pomoci a podepsala jsem. V důsledku toho jsem neměla žádnou kontrolu nad vydáním. To přivedlo především k senzační serialisaci v řadě velkých časopisů jako je Life a pod. Serialisace byla absolutně mimo mé kontroly a způsobila mi nejednu hořkou chvíli. S textem dělali co jim napadlo. Překlad knihy do angličtiny byl špatný, nekvalitní, a já jsem nemohla nic změnit. Nezáviselo to na mně. Ukázali mi jej, když už kniha byla v tisku a nedalo se už nic dělat. S vydavatelstvím jsem žádnou smlouvu nepodepisovala. Smlouvu podepisovali advokáti..."

Bylo tu spousta literárních agentů, kteří ani nemohli zajistit přesnost překladu do cizích jazyků, ale přesto dostali od advokátů velké peníze. Kolik? Nevím. Nikdo nikdy mi nejmenoval přesnou sumu. Netýkalo se mne to. Advokátní firma si sama zaplatila honorář — více jak 200.000 dolarů. Žádné vyúčtování jsem nikdy nedostala. Vím jen přibližně, že kniha vynesla okolo dvou milionů dolarů, hlavně v důsledku serialisace. Ale mně například ani neřekli, kolik zaplatil za právo serialisace časopis Life. Peníze byly na kontě advokátní firmy a oni platili vše, co považovali za nutné, a neptali se mne.

Vzpomínám si, že ještě před vytvořením Fondu Světlany Allilujevové jsem utratila okolo 200.000 dolarů na stavbu a zařízení nemocnice v Indii. Nemocnice byla postavena doslova na holém místě a dosud je mnou vydržována... Tenkrát jsem také přispěla Tolstovskému fondu sumou 50.000 dolarů.

Hned na počátku jsem si od advokátů vyžádala zřízení zvláštního fondu, který byl oficiálně zaregistrován v r. 1967 v New Yorku. Chtěla jsem tu uložit příjem ze své první knihy, ale bylo tu uloženo pouze 200.000 dolarů. Všechny ostatní peníze byly

na kontě advokátní firmy — která mi posílala na vlastní život v Princetonu 1.500 dolarů měsíčně. Pro mne osobně to byla suma naprosto dostačující...

Druhou knihu "Jenom jeden rok" jsem již prodávala samostatně nakladatelství Harper & Row v létě 1968. Nakladatelství mi dalo zálohu 50.000 dolarů, za níž jsem tehdy koupila dům v Princetonu. Podle smlouvy jsme výměnou z knihy dělali napůl. Ale výměnou této knihy se nedal srovnávat s tím, co vynesla první kniha. Výměnou byl přiměřený. Za první tři roky jsem dostala kromě zálohy 90.000 dolarů. A to je prakticky všechno. Jak daleko to je do 4 až 6 milionů!

V dubnu 1970 jsem se vdala za architekta Williama Peterse a přestěhovala se do Arizony, do umělecké komunity West Talliencen, v jejímž čele stojí paní Wrightová — vdova po známém americkém architektovi. O této komunitě a o samotné paní Wrightové a jejím kulturním učení by se dala napsat celá kniha... To už ať napíše někdo jiný!

Tady jsem si brzy ujasnila, že ačkoliv můj muž Peters je hlavním architektem firmy "Talliencen Associates Architects" žádný plat nedostává, jako vůbec všichni členové této komunity. Teoreticky všichni členové komunity musejí žít na společný účet — dostávají bezplatně byt — stravu a vše potřebné. Ale protože jejich příjmy není nikdy dost pro široký způsob života, všichni členové komunity jsou zadlužení. My s mužem jsme žili za mé peníze. Měli jsme společné konto a peníze se rychle utracely. Ani jediný vlastní dolar muž na společný život neposkytl. Po dlouhotrvajícím úsilí se nám povedlo převést na naše společné konto zbytek peněz, jimiž dotud hospodařili mí newyorskí advokáti. V r. 1970 bylo tedy převedeno na náš společný účet vše, co zbylo z mých výdělků: 1.300.000 dolarů.

To bylo moje "věno" s nímž jsem začala společný život. Do této sumy nespadá 200.000 dolarů, které byly vloženy do dobročinného fondu. Tyto peníze byly vloženy do cenných papírů, které přinášejí ročně 15.000 dolarů. Náš fond vydrží nemocnici v Indii, pomáhá Literárnímu fondu — Společnosti pro pomoc ru-

ským dětem v cizině, a ruskému Dětskému domovu ve Francii.

Extravagantní způsob života umělecké komunity v Talliencen strávil ohromné množství peněz. Každou sobotu byly pořádány slavnostní obědy ve smokingách a černých šatech. Paní Wrightová pozývala až 200 hostů, místní smetánku a příznivce umění... Já jsem musela vyplatit značnou sumu starých dluhů; velké prostředky padly na nepodařený zemědělský experiment na mužově farmě ve Wisconsin...

Utekla jsem z Ruska před komunismem a despotismem a dostala jsem se do snad jediné komunity, kde nebylo svobody a kde vládl despota — paní Wrightová.

Nechci zabíhat do podrobností. Prostě nastala chvíle, kdy jsem už nemohla více snášet tento způsob života. Rozešla jsem se s mužem, kterého jsem milovala a odešla jsem se svou dcerkou Olinkou. Žiji nyní v domě, kde jsem žila předtím, za úroky z mého kapitálu.

Z 1.800.000 dolarů zůstalo dnes okolo 500.000 dolarů — to je vše, co zbylo z nikdy neexistujících čtyř milionů. Z těchto peněz musím žít, vychovávat dceru a zajistit jí budoucnost. To nám úplně stačí."

Nedávno byly v pařížském tisku rozšiřovány pověsti, že Světlana Allilujevová se prý obrátila na Kosygina s žádostí o povolení návratu do SSSR. Světlana Allilujevová prohlašuje: "Nic podobného nikdy nebylo a nemohlo být. Je to naprostý výmysl časopisu Express, naprosto ničím nepodložený. Člověk, který utekl z vězení, těžko se bude chtít dobrovolně vrátit zpět."

(přeložila L. Obrusníková)

Zamlžované neštěstí

V Paříži se začalo s oficiálním vyšetřováním příčiny letecké katastrofy, která na Mezinárodní letecké výstavě potkala nový sovětský superpersonický model TU-144 — který se zřítil nad obytnými čtvrtěmi poblíž pařížského letiště Le Bourget. Zahynula nejen posádka letounu, ale i několik obyvatel. Celkem bylo 13 obětí na životech. Ze sovětské strany se vyšetřování účastní také konstruktérův syn Alexej Tupolev. V sovětském tisku se o neštěstí objevila ve dvou novinách, Pravda a Sovetskaja Rossija šestistránková zpráva na posledních stránkách. Nezmiňuje se o jiných mrtvých než o posádce. Neuvádí ani, že francouzský premiér poslal Kremli soustrastný telegram. Přesto se v Moskvě zpráva rychle rozšířila. TU-144 se mělo stát jakousi konkurencí francouzsko-britského le-

Zemřel dr. Ivan Dérer

Malá zprávička v novinách na zastrčeném místě připomněla těm, kteří si jí všimli, že desátého května letošního roku zemřel v Praze Dr. Ivan Dérer, jedna z významných politických osobností první republiky. Patřil k těm dynamickým politikům své doby, kteří pomáhali budovat — jámy Čechů a Slováků, které on nejraději nazýval společným pojmem "československý národ". V tom měl mnoho společného s Drem. Benešem. Zůstal až do smrti věrný koncepci, že jde o jeden národ, a že tedy i jeho politický život musí být spravován z jednoho centra. Proto ještě v roce 1968 se postavil proti federalizaci republiky a varoval před jejím rozdělením na dvě národní socialistické republiky. Dr. Dérer pocházel v Malackech, kde se narodil 2. března 1884. Po skončení právnických studií v Budapešti pracoval od roku 1910 jako advokát v Bratislavě. Na počát-

ku první světové války byl uvězněn za článek Hyeny chtějí válku. Od doby, kdy se účastnil vyhlášení Martinské deklarace, zaangažoval se do politického života nového státu. Už na podzim 1918 byl členem Šrobárovy slovenské vlády; v roce 1920 po vítězství sociálních demokratů vystřídal Šrobára jako ministr s plnou mocí pro správu Slovenska.

I v pražském parlamentu byl od počátku. Byl už členem Národního výboru, potom Revolučního národního shromáždění, a až do podzimu 1938 poslancem československé sociálně-demokratické strany. Kromě toho ve funkcích ministra unifikací, školství a spravedlnosti byl členem vlády Tusarovy, Benešovy, Švehlovy i Údržalovy. V Praze zůstal po celou dobu: v podzimní krizi roku 1938, za protektorátu i po druhé světové válce. A v Praze ho také 14. května pochovali.

BOURÁ SE MOSKVA...

V ruských dějinách se nově se starým střetávalo vždycky násilím. Vyrovnanost a mírnost Rusům nijak zvlášť nesejde. Ti, kdo vývoj pozorují — nebo pozorovali — vždycky ustrnou nad vzmachem, s nímž jde ruský duch do boje: všechno nebo nic! Historicky by bylo možno připomenout mnohé — například Petra Velikého. Konečně nepřítelství "slavjanofilů" a "zapidniků" v 19. století je toho další důkaz, nemluvíce už o krutosti bolševické revoluce.

Snad jen na první pohled nevypadá tak výrazně nejnovější projev tohoto životního pocitu: sovětská vláda chce podle posledních zpráv skoncovat radikálně s osmiletou minulostí matičky Moskvy. Téměř celá stará Moskva má být zbořena — jen Kremj vlastně bude zachován. Od středu hlavního města má být vybudováno šestnáct boulevardů, které ve formě hvězdy povedou různým směrem z města. Tyto velkotřídy budou samozřejmě lemovány novými výškovými budovami. Znamená to, že výstavbě padnou za obětí mnohé empirické budovy (jako třeba známé Malé divadlo), což znalci srovnávají například s Paříží: jako by prý Francouzi chtěli zbourat "Académie Française"!

tounu Concorde a sověti očekávali, že ho budou dobře prodávat mnoha zemím včetně Americe. Nyní je tedy zatím po nadějích. Zdá se také, že toto neštěstí zdrží zahájení pravidelné letecké linky Paříž-Moskva vlna Sibiř, protože Moskva slibila dát svolení k přeletům letadel Concorde až poté, co její vlastní TU-144 bude létat na téže trase.

Moskva se prostě má stát ukázkovým velkoměstem komunismu, kde ovšem není místa pro starodávné dějiny. Kdo vidí dobro pouze v budoucnu, nemá pro historii příliš mnoho smyslu. Přitom právě v ní lze zjistit, že Moskva už dvakrát málem lehla popelem: v roce 1237 pod náporom Mongolů a v roce 1812 za tažení Napoleonova.

Hrdost Moskvánů na starobylé město projevili v nepříliš smělých protestech proti plánované asanaci pouze moskevští vědci a umělci, čímž se ovšem vydali všanc nebezpečí, že budou obviněni z "buržoazního nacionalismu".

Jeden západoněmecký korespondent k této zprávě dodal, že z Prahy zároveň došla informace o připravované restauraci historického jádra města. Ale Moskva se prý podle Prahy řídit velice nerada.

VE ZKRATCE

Letošní vzájemná výměna zboží mezi ČSSR a SSSR se má proti loňsku zvýšit o deset procent a dosáhnout celkové hodnoty 2,7 miliardy rublů. • Nejnovějšími problémy soudního lékařství se zabývala celostátní konference v Bratislavě, která za největší problém označila výskyt toxikománie u mladistvých a alkoholismus. • Sušené mléko, příkrývky a stany v hodnotě 250.000 korun poskytl čs. Červený kříž Alžír, který byl postižen katastrofálními záplavami. • Kolem půl milionu obyvatel bude mít Bratislava v roce 2000. • Nákladem osmi milionů korun pořizuje město Doxy parkoviště pro tisíc vozidel na břehu Máchova jezera. •

SPORT

Na mezinárodních atletických utkáních v Sofii vytvořila Helena Fibingerová nový čs. rekord ve vrhu kouli hodnotným výkonem 19,83 m. Svůj starý československý rekord překonala o 63 cm. Fibingerová výkon je čtvrtý nejlepší v historii světové atletiky a v tomto roce nejlepší na světě.

Čtyři druholigová mužstva bojují o postup do I. fotbalové ligy. Největší šance má bratislavský Inter, který vede tabulku se 4-bodovým náskokem před pražským Bohemians, který získal 32 bodů. Třetí Pardubice mají 31 a čtvrté Vítkovice 30 bodů. Do první ligy postoupí první dvě mužstva. Výsledky 2:6 kola: Most-Pardubice 1:0, Děčín-Banská Bystrica 2:0, Bardejov-Bohumín 2:1, Gottwaldov-Martín 4:0, Pov. Bystrica-Vítkovice 0:0, Prievidza-Kladno 4:0. V předehrávaných zápasech Jablonec hrál nerozhodně s Bratislavou 2:2 a Bohemians porazil Trenčín vysoko 5:0.

Podle neoficiálních zpráv čs. sportovní a politické orgány uvažují o uspořádání zimních olympijských her v Československu v roce 1980.

ČSSR-Anglie 3:0. V soutěži 23letých fotbalistů o mistra Evropy postoupuje Československo, když vyhrálo velkým rozdílem v Bratislavě nad Švehlíkem. Dvě branky dal Švehlík a jednu Melichar.

Ostrava je vítězem poháru Československa. V rozhodujícím zápase porazila VSS Košice 3:1 a zúčastní se Evropského mistrovství. N. Y. Cosmos-St. Louis 1:1. 5.600 diváků vidělo velmi pěkný zápas, ve kterém Fink dal branku ve 39. min., aby vyrovnal na 1:1, neboť St. Louis dal ve 33. min. vedoucí branku. Příští zápas se hraje v neděli 17. června a soupeřem Cosmosu bude Montreal.

SPARTA-SLAVIA 3:3

Přátelské utkání pražských "S" skončilo nerozhodně 3:3, když bylo jasné vidět že nikomu o nic nejde, poněvadž zápas byl hrán ve prospěch obnovy Sev. Vietnamu. Celkovou náladu nejlépe dokazovala návštěva — necelých 1.000 diváků! —pza—

TRAGEDIE ČS. HOROLEZCE

Podle zpráv z Kathmandú — zahynul tam tragicky člen čs. horolezecké expedice na pátou nejvyšší horu světa, dr. Jan Kounický. Na následky svého zranění, které utrpěl pět dní před tím při pá-

Nový vítr v mezinárodní politice se projevuje i úsilím kremelských vládců o nový "image" v očích západní veřejnosti. Na rozdíl od dřívější, kdy se zahalovali tajemnou nepřístupností, usilují dnes o opak. Těsně před návštěvou v Bonnu pozval Brežněv několik německých novinářů k rozhovoru, který se konal — v jeho kremelské pracovně. Brežněvovi na tom, aby se s nimi setkal, zřejmě velmi záleželo. Přijal je v deset večer, po té, co se vrátil z Varšavy a východního Berlína a rozhovor se protáhl až do půlnoci. A nešlo při tom o interview v pravém slova smyslu, odpovědi na své otázky dostali novináři už odpoledne na ministerstvu zahraničí. Brežněv s nimi prostě hovořil, ukazoval jim svou pracovnu, vyprávěl o svých zálibách.

Jejich první dojem byl, že Brežněv není tak velký, jak se zdá na fotografiích. Je dominantou jeho obličej je hustě obočí, o němž šprýmaři říkají, že jsou to Stalinyvy vousy na vyšší úrovni. Ale jeho tvář nemá ten uzavřený výraz Stalina, je otevřenější, pohyblivější, dovede se lehce usmát i široce se smát, to Stalin neuměl.

Brežněv je přijal v Kremlu, ve třetím poschodí, které je svatyní sovětské moci. Tam je Brežněvova pracovna, tam zasedá politbyro, tam padlo rozhodnutí proti A. Dubčekovi, tam byl přijat Nixon a Brandt. Přijal je v zasedací síni, — neobyčejně dlouhé, s dlouhým, jakoby nekonečným stolem, potaženým zeleným pletkem a lemovaným křesly se zelenými koženými potahy. Mluvil rychle, střídaje témata. O své rodině, o tom, jak spolupracuje s tolika sekretáři, pak o tom, co si myslí o Brandtovi, o svých rozhovorech s Kissingerem, o svých osobních zážitcích při vypuknutí války, ale také o specialitách kremelské kuchyně.

Z každého jeho pohybu je zřejmé, že v těchto prostorech je on domácím pánem, že tady mluví on a nikdo jiný. Pyšně ukazuje na dlouhou řadu křesel: "Tady vza-du v čele sedím já když se rozhoduje o tom, co je pro lid důležité. Tady se podávají zprávy a tady se provádějí." A pak udělal rázný pohyb rukou: "A tady se taky vyhazují ti, co nemají co říct. Ale pojd'te dál, ukážu vám, jak Leonid Brežněv sídlí, jak pracuje a jaký je."

Zavedl je do sálu, zvaného čerechový. "Tady sedíme vždycky před zasedáním politbyra, když ještě musíme udělat nějaká rozhodnutí". Vedl je dál do svého osobní-

du do hloubky 80 m při přesunu v nadmořské výšce 8.000 m, zemřel 26. května.

Brežněv zblízka

ho sekretariátu a do své pracovny. Psací stůl stojí téměř uprostřed místnosti, s pohledem ke dveřím. Vlevo od něho je malý stolek s telefonní ústřednou. Jak chlapec, který předvádí rodičům první letadélko, které sestavil, vypráví Brežněv o padesáti tlačítech: "S těmi horními zastihnu okamžitě kteréhokoli člena politbyra, ty druhé mě spojují se sekretariáty ÚV, na další jsou zapojeny plánovací komise a hlavní vedoucí průmyslu."

Když vstával, všiml si novináři vedle tohoto telefonního stolku ještě skříňky z mléčného plexiskla, pod kterým prosvítalo něco červeného v podobě telefonního sluchátka.

— To je proslulý červený telefon?

Brežněv se na ně podíval, váhal, podíval se na své poradce, kteří stáli v místnosti, ale nakonec v něm zvítězila vlastnická pycha. Zvedl víčko. Byly pod ním dvě sluchátka, jedno šedivé, jedno červené a vedle toho asi 15 tlačítek.

— Co je to za spojení?

— Nevím, nemám tušení. Rychle zaklapl víčko a odešel od stolu. Červená tlačítka jsou spojením k jednotlivým vůdcům stran varšavského paktu.

Na zadní straně místnosti je skříňová zeď. Brežněv na ní ukázal: — To je moje tajná skříň. Usmíval se a otevřel dveře. Nebyly tam ani knihy, ani akta, ale další, velmi úzká místnost, sloužící šéfovi strany jako soukromá odpočívárna. Je v ní postel, malý, kulatý stolek, — Tak to jsou všechny moje poklady tady v Kremlu.

Pak pozval novináře do kremelské cukrárny na čaj a tvarohový koláč. Při tom se rozprávěl o osobních věcech. Vracel se ve vzpomínkách na svůj domov. Byly to smutné vzpomínky. A nakonec se dostal i na to, "co západ definuje jako volnou výměnu myšlenek a idejí. Já jsem zcela pro. Můžeme se navzájem mnohemu naučit. Ale nesmí to vést k vzájemnému štvání. Každý stát se má přece starat o své věci. Každá země má své zvyky a svůj systém. Musíme to respektovat."

Brežněvova láska k rychlým autům je známa. V Moskvě jezdí se šoférem, jeden město řídí sám. — Když sedím za volantem, mám dojem, že se nic nemůže stát. — Chodí rád na hon a vzpomíná na dobu, kdy v Kazachstanu lovil medvědy. Tehdy ještě lyžoval a bruslil a dělal dlouhé túry na kole. Dnes už jen přihlíží, jak ostatní sportují. Když hraje se s výkopem často čeká, až dorazí na stadion.

Často nemůže usnout a bere

si prášky. — Víte, vyprávěl v r. 1971 v Paříži, když člověk celý den těžce pracuje, točí se mu všechny problémy ještě večer v hlavě. — Pracuje skutečně tvrdě. Ráno v 8.45 jede s eskortou dvou policejních vozů do práce a zůstává tam nejčastěji do půl jedenácté v noci. A potom ještě si zve spolupracovníky a přátele domů, aby s nimi diskutoval o problémech.

V soukromém životě mu dělají starosti děti. Dcera Galina, které je 43, vede tak zvané nespořádaný život. Tak nespořádaný, že o jejích manželstvih kolují dokonce dvě verze. Podle jedné byla postupně provdána za krotitele lvů, varietního střelce a kouzelníka moskevského státního cirkusu. Podle druhé se vdala nejdříve za umělce na vysokém laně, pak žila se synem jednoho kouzelníka a nakonec se provdala za důstojníka milice. Její náklonnost k cirkusovému prostředí otce rozzlobila tak, že ji odejmul její dceru Viktorii, která žila až do své svatby v r. 1972 u něho.

Syn Jurij mu dal dva vnuky, Leonida a Andreje. Ale také Jurij dělá otcí starosti, pro svůj sklon k pití nesměl dokonce delší dobu jezdit do zahraničí, když v jednom pařížském nočním lokále hostil dámy velkoryse nejdražším šampaňským.

Otec Leonid takové výstřelky nezná. Žije se svou ženou Viktorií Petrovovou a se svou 86 letou matkou ve střídavém pětipokojovém bytě v Moskvě na Kutuzovově prospektu č. 24. Matka je stále čilá a chodí s jeho oběma psy na procházku. O poschodí níž bydlí v tomtéž domě, ve čtvrtém poschodí ministr vnitra Ščelokov, v šestém další přítel, šéf bezpečnosti Andropov. Zvnějšku se dům ničím neliší od ostatních: v přízemí je lékárna, obchod s potravinami a kadeřnictví. Nic nesvědčí o tom, že v pátém poschodí bydlí nejmocnější muž Sovětského svazu.

Brežněv je v řadě sovětských vládců první se skutečně dělnickým původem. Jeho otec a děd byli kováři v hutích Kamenskoje. Lenin byl synem šlechtického školního rady, Stalin syn samostatného ševce a Chruščevův otec byl samostatný kovář. Brežněvova politická kariéra je spojena s Chruščevem, který se stal na po-

čátku 1938 šéfem na Ukrajině, Brežněv byl sekretářem v jednom oddělení strany. Oba se stali, po vpádu Němců, politickými komisaři 18. armády. Jejich velitel byl Andrej Grečko. Oba společně povýšili, Brežněv na generálmajora, Chruščev na generálporučíka.

Po válce se Chruščev a Brežněv opět setkali na Ukrajině. V r. 1949 byl Chruščev povolán do sekretariátu ÚV, Brežněv ho následoval o tři roky později; současně se stal kandidátem politbyra. Ne nadlouho. Po Stalinově smrti tuto funkci ztratil. Chruščev mu dal šanci — poslal ho na celiny a Brežněv měl štěstí. Díky dobrému počasí bylo v té době dosaženo rekordní úrody a on se vrátil v r. 1956 do Moskvy se slávou. Opět se stal sekretářem ÚV a kandidátem politbyra. (Jeho následovníci neměli s počasím štěstí a byli zatraceni). Jako sekretář byl odpovědný za otázky obrany. Přišel však r. 1960, kdy byl sestřelen Powers. Brežněv byl uctěn spoluzodpovědný za to, že vzdušný prostor SSSR nebyl dostatečně chráněn a "vykopnut" sice nahoru, ale na mocensky bezvýznamné místo předsedy nejvyššího sovětu. To mu umožnilo cestovat po světě a on toho využil. Navštívil Guineu, Ghana, Maroko, Mad'arsko, Československo, Finsko, Sudan, Indii, Jugoslávii, Afganistan, Irán, Čínu, Itálii. Předstihl dokonce "cestovatele" Chruščeva. V červnu 1963 se stal opět sekretářem ÚV a po Chruščevově pádu v následující době jeho nástupcem. Zpočátku se musel dělit o moc s Kosyginem. V r. 1967 byl blízce novému pádu. Proti Kosyginovi, předsedovi nejvyššího sovětu Podgornému a ideologovi Suslovovi prosadil podporu Arabů při jejich útoku proti Izraeli. V posledním okamžiku sáhl po telefonu a sdělil Johnsonovi, že SSSR do konfliktu nezasáhne, zdrželi se USA zásahu. O rok později dal zelenou svržení Novotného. Pak viděl, že jiskra pražského jara přeskakuje na Ukrajinu a do ostatních východoevropských zemí a v noci ze 16. na 17. srpna rozhodl svým hlasem o tom, aby sovětská vojska opět vpochoďovala do ČSSR. Na rozdíl od r. 1945,

(Pokrač. na str. 8)

Magnet. zdravotní náramky

Aimanté z Japonska — vynikající impulsátor pro krevní oběh. Sníží vysoký krevní tlak! Vhodný pro ženy od 30 a muže od 40 let. • Vyžádejte si prospekt nezáväzně a zdarma! Pište česky nebo slovy. Exklusiv-Wohnen, Neuhausstr. 71, CH-8500 Frauenfeld

Dvacetiletá

Jde o Čs. televizi. Vstoupila před dvaceti lety rovnou do vróci arény nejprudšího světového rozvoje svého oboru. Vývoj společenských formací, ale i vědy a techniky způsobil, že pokročilé systémy rozpoznaly v televizi mocného činitele, významného především rozsáhlou působností na každodenní život člověka. Toto poznání, které bylo možno odvodit od "služebné" starších televizních institucí, například v Americe nebo v Anglii, nebylo ovšem v Československu dostatečně zvaženo a televize se přiválila jako vývojová nezbytnost — jako nutné zlo, jemuž se nelze vyhnout. Zahájení provozu nepředcházela — jak už je v onom kraji zvykem — široce založená průzkumová akce, která by předem určila počáteční měřítka a vývojové tendence, která by — podle srovnatelných a přejatých výzkumů — stanovila programotvorné, organizační i technické směrnice a zajišťovala tak obrysovou koncepci. Počátky čs. televize ovlivnilo i usilovné lpění na tu-

VÝNOS SOUDU POTVRZEN

Obvodní odvolací soud v San Bernardinu v Kalifornii potvrdil rozhodnutí soudce Turnera o tom, že nezletilí sirotci Vlasta a Bedřich Gabrielovi zůstanou ve Spojených státech. Jak jsme už referovali, vyvolal tento případ všeobecnou pozornost — když se o děti přihlásila jejich matka Vlasta Žludkyňová z Československa. Čs. propaganda využila soudního procesu k útoku proti USA a pod nátlakem státních orgánů se k tomu propůjčila i paní Žludkyňová. Soud rozhodl ponechat obě děti v USA podle žádosti jejich zemřelého otce, který sem s nimi přišel po sovětské invazi jako politický uprchlík. Brzy po svém příchodu zemřel, ale dětem se dostalo dobrého domova a pečlivé opatery. Teprve pak se paní Žludkyňová začala zajímat o jejich osud. Nelze vyloučit okolnost, že ji a čs. úřady k oživenému zájmu o děti vedl fakt, že obě budou až do své dospělosti dostávat příspěvky sociálního zabezpečení jako sirotskou podporu. Děti si zvykly na život v USA a k matce neprojevovaly žádnou přichylnost. To také vzal soudce v úvahu. Vyhybal se všem politickým manévřům, i emocionálnímu nátlaku — který měla při soudním pojednávání matka dětí učinit. Jeho rozhodnutí bylo tedy nyní potvrzeno vyšším soudem, k němuž čs. právní zástupci podali odvolání. Věc může jít ještě dále, až k Nejvyššímu soudu, avšak nezdá se, že by čs. orgány měly dál chut' pokračovat v prohrané bitvě.

zemském původu veškerého technického zařízení, které se nejdřív zdlouhavě vyvíjelo a pak zbavovalo oněch "nevychytaných much", které jinde už dávno odstranili. Politické vedení vůbec tehdy — počátkem 50. let — hromadným sdělovacím prostředkům příliš nepřálo. Teorie informací byla pokládána za "buržoazní pavědu" nebo prostě za zbytečnost, protože přednost měl těžký průmysl a zbrojařství. Propaganda se řídila potřebou návalových kampaní za to či ono. Tisk a rozhlas byly těmto hlediskům zcela podřízeny, což jejich informační a žurnalistické poslání silně omezovalo. Ani televize — jako popelka ze všech nejchudší na tom nebyla nejlíp. Kdyby někdo ve vyspělých průmyslových zemích viděl, jak, a odkud se v prvních televizních letech vysílalo, podivil by se, že obraz vůbec došel až do divákovy přijímače. Hlavní studio bylo zřízeno v pražské Vladislavově ulici v bývalé Měst'anské besedě, kam chodili na plesy ještě obrozenci. Ten sál nikdo nechtěl a tak se velkým nákladem upravil na primitivní televizní studio. Postupně — s rozšiřující se výrobou programů — vznikala další pracoviště v bývalých kinech a pak i v Plodinové burze na Senovážném náměstí. Trvalo celá dlouhá léta, než se vláda odhodlala k investici do nového televizního areálu na Pankráci. Na Kavčích horách vznikly už první nové provozovny, byť dodnes není všechno dostavěno a ani není jasno, co vše už se zase bude muset měnit. Protože v takovém oboru, jako je televize, pokračuje

světový technický rozvoj ohromným tempem. A pomalá výstavba může vést k neprostému zastarání instalovaných zařízení ještě dřív, než se uvedou do provozu. To hrozí v mnohém pražském studiu na Pankráci a podobně i budovanému centru bratislavskému.

Je ovšem pravda, že televize mezi lidmi v Československu rychle zabrala. Přes přísně kontrolovanou politickou informaci přicházela k lidem každodenně svět, přicházela i do nejzazší vesničky kultura, dotud vlastně dostupná jen s velkou námahou a vynaloženými prostředky. A lidé pochopili dřív než řídicí orgány, cože je tohle "médiu" za mocný vynález. Jediny důkaz je ještě stále v dobré paměti: srpen 1968. Vedle rozhlasu a stovek tiskovin se právě Čs. televize zapsala do srdcí občanů svým nesmlouvavým a hrdým protestem proti sovětským okupantům. Dnem i nocí se z utajených pracovišť, jež daly dohromady právě ony šikovné ruce, které před dvaceti lety začínaly z ničeho, se k lidem dostávaly pravdivé informace o skutečném stavu v zemi, o pravém smýšlení obyvatel, o odporu, který byl naprosto jednotný. Byly to právě sdělovací prostředky — a mezi nimi i Čs. televize — které v rozhodující chvíli stmelily národy Československa a zapsaly se do lidských srdcí tak hluboko, že odpor podnes trvá.

Kvůli této světlé a jedinečné kapitole, která v dějinách Čs. televize natrvalo zůstane, stojí za to si připomenout, že v květnu 1953 se v Praze a v okolí rozsvítily první obrazovky.

Milan Schulz

MÍRNÉ NAPĚTÍ

zbrusu nových, srdečnějších vztahů mezi Moskvou a Bonnem způsobil incident, o němž jsme už psali, totiž poskytnutí politického azylu mladému sovětskému vojenskému pilotovi. Jednadvacetiletý svobodný poručík Jevgenij Lvovič Vronskij přelétl svým bombardérem SU 7 z roku 1958 západoněmecké hranice za cvičného letu ve Východním Německu, vyskočil padákem a nechal bombardér ztroskotat nad vojenským cvičištem v Západním Německu. Stalo se tak pouhých pět dní po odjezdu Brežněva ze Záp. Německa a po jeho prohlášení při rozloučení v tom smyslu, že: "studená válka skutečně skončila a následuje nový vzájemný vztah dobré vůle". Vronskij, který zůstane patrně trvale žít v Západním Německu, svolil k rozhovoru se zástupci sovětské ambasády, ovšem za přítomnosti představitelů bonnské vlády. Setkání se konalo na tajném mí-

stě, a přemlouvání Vronského sovětskými zástupci k návratu bylo stejně marné jako zbytečné. Vronskij nevyšskočil nad Západním Německem z letounu proto, aby se pak nechal přesvědčit, že utekl z ráje do pekla. Věděl, co dělá a proč to dělá. Nehledě k tomu, že věděl, co by ho — jako defektora — po návratu do SSSR čekalo. Navíc znal nepsaný, ale tvrdě prováděný zákon, podle kterého cena pilotova života. I v případech, kdy pilot musí katalpultovat, protože porucha letounu je neopravitelná, katastrofální, dochází k přísným vyšetřováním pilota, zda skutečně učinil všechno pro zachranu letadla. Nevyšetřuje se otázka zachrany jeho života. Vyskočil, čímž dal přednost svému malichernému životu. Dal všane drahé letadlo, výrobek neocenitelných dělnických rukou... Zní to nadsazeně? Není, je to jed-

Krajanský oznamovatel

PSACÍ A POČÍTAČÍ STROJE

pro krajany se slevou — jakož i veškeré opravy zařídí ANTONÍN ZETEK, Illnauerstr. 24, 8307 Effretikon, tel. 025-32 53 08

SERVIS

vašeho vozu zajistí rychle a spolehlivě W. Pisoft, společník fy: AUTO WEISS, Altstetterstrasse 228, 8048 Zürich, tel. 01-62 14 55.

GALERIE AKTUELL

s kvalitními originály, kresbami, grafikou a vzácnými rytinami starých mistrů má sídlo v Göteborgu, Švédsko, majitel JOSEF KAPLAN, tel. 27 79 84 (Organisování výstav po celé Evropě).

Přes UNIONFUNK

v Zürichu seženete českého taxikáře, znalého místních poměrů, památek a vůbec všeho zajímavého.

Volejte 01-47 30 47 a žádejte pana IVANA MÁDRA.

Garage Jana Hofmann,

6908 HEDINGEN, AFFOLTERNSTRASSE 12. — Tel: 01/99 63 23: nová auta všech značek • odtahová služba • nízká hodinová sazba pro opravy pneumatik se slevou.

Architekt Jan Dratva Dipl. Ing.

otevřel po obdržení švýcarské licence projekční atelier. Zajistí: architektonické studie, kompletní projektovou dokumentaci, stavební povolení, financování a provedení staveb. Adresa: Döltshilhalde 45, 8055 Zürich, tel.: 01/35 10 48.

České řeznictví a uzenářství ve Švýcarsku

Debrecínku, turistický, šunkový a šumavský salám, moravské a špišské klobásky, špekáčky, "utopence", jaternice, jelítka, tlačenku jádrovou, českou, ostrou s česnekem a superostrou s paprikou, pražskou šunku, maso všeho druhu a mnoho dalšího řeznického zboží dodá

VÁCLAV ČERNÝ, Sonnenbergstrasse 13, 5400 Ennetbaden, tel. 056-65 731.

KNIHY

všech čs. exilových nakladatelství dodává:

Oskar Krause, CH-8307 EFFRETIKON, Rebenstr. 2

Privat Galerie ve Švýcarsku

vystavuje díla předních exilových výtvarníků — sjednejte návštěvu. Telefon — 052/324176 — Švýcarsko

BREŽŇEV ZBLÍZKA . . .

(Dokonč. ze str. 7)

kdy pochodoval sám v jejich řadách, ne ovšem, aby osvobozovala, ale aby okupovala.

Hned na to se z orla změnil v holubici. Prosadil v politbyru sblížení se Západem a pod jeho vedením se začala dlouhá cesta normalizace vztahu k NSR. Když se v březnu 1970 rozhovory dostaly do nesnázi, byl opět na pokraji pádu. 5. dubna urychleně odcestoval z Maďarska, proto

na z nepříjemných stránek jinak výborně placeného sovětského leteckého zaměstnání. Pilot, který opustí letadlo a toto se zničí, má po kariéře. Kromě obvykle vysokých trestů — dlouhého žalářování, je zbaven důvěry a končí obvykle jako nádeník. Sovětská vládní představitel tedy Voronova nepřemluvili, ten zůstává v Západním Německu a čerstvý moskevsko-bonnský vztah dostal první trhlínu.

že se zdálo, že se v Moskvě připravuje převrat. Podgorňý — údajně vzhledem k onemocnění — odíkl svou návštěvu v Japonsku a po něm onemocnělo půl politbyra: Šeljepin, Suslov a Kosygin. Poljanský zmizel a Voronov, před několika dny pensionovaný, otevřeně Brežněva kritisoval. Překonání mrtvého bodu v jednáních s NSR nebezpečí zažehnalo a pokrok v následujících měsících Brežněvovi umožnil, aby si na sjezdu strany v březnu 1971 upevnil posici. V témže roce navštívil Francii, kde mu připravili uvítání s červeným koberecem. Když v následujícím roce navštívil Moskvu Nixon, podepsal smlouvu o omezení zbrojení Brežněv, rok před tím smlouvu s Brandtem podepisoval ještě Kosygin. Při návštěvě v Bonnu minulý měsíc sice červený koberec při přivítání chyběl, ale o tom, že v jeho osobě navstevuje NSR první muž SSSR, nikdo nezapochyboval. A totéž platí o jeho návštěvě v USA.

P. Haberman